

Passar inte in i mallen

Hörselskadad, döv och CI-opererad. 27-åriga ElinLeticia Sundvall har på sätt och vis gått varvet runt. Hon har fått kämpa mot många fördomar, som att hörselskadade inte behöver teckenspråk och att döva inte kan ha ett bra talspråk. Största krisen kom i tonåren då hennes hörsel försämrades drastiskt, men ingen ville använda teckenspråk. – Då tappade jag fotfästet totalt.

TEXT: TOVE LILIEQUIST FOTO: JAN NORDÉN

HÖGHUSET LIGGER I ett ganska nybyggt område i utkanten av Lund. På gården finns en grönskande uteplats och trapphuset är ljus och fräscht. Väl inne i hallen möts jag och fotografen genast av en välkomstkommitté bestående av de två fluffiga katterna Agador och Ebba-Stina. Äldsta katten Mila tittar bara lojt upp från sin eftermiddagslur i stolen vid datorn.

Här bland katter och böcker i mängder har den inflyttade stockholmstjejen ElinLeticia Sundvall hittat sin oas. Hon är uppväxt i Haninge, men flyttade för sju år sedan till Lund för att plugga och kände sig hemma så fort hon klivit av tåget.

– Första personen jag mötte var en busschaufför och när jag sa att jag var döv så började han genast teckna. Jag kände att här ska jag bo i resten av mitt liv!

Förlorade sin identitet

Det är svårt att förstå att den lilla mörkhåriga tjejen som pratar ivrigt och skrattar mycket fram tills helt nyligen var långtids-sjukskriven på grund av depression. För drygt ett år sedan hop-

pade ElinLeticia av sin utbildning till dövklärare. Hon beskriver det som att hon pluggade tills hon rasade i väggen.

Depressionen som förföljt henne sedan tonåren kom obönhörligen tillbaka. Den kan spåras bakåt till när ElinLeticia som 17-åring började förlora allt mer av sin hörsel. Då kom det som en chock att så få i hennes omgivning var beredda att använda teckenspråk. ElinLeticia var sedan flera år engagerad inom handikapprörelsen, men även från andra hörselskadade kunde hon få kommentarer som att "man kan ju inte tvinga folk att teckna".

– Självlklart blev jag ledsen och förbannad. Dessutom tvivlade jag på min identitet som hörselskadad, förklarar ElinLeticia.

Dövheten en befrielse

I den döva världen var hon från början också på sätt och vis en främmande fågel eftersom teckenspråket inte var hennes första språk. Samtidigt innebar dövheten en befrielse från de krav som kan ställas på hörselskadade i sociala sammanhang, till exempel

ELINLETICIA SUNDVALL

FÖDD: 1979 i Bogotá, Colombia.
BOR: I Lund.
FAMILJ: Pojkvännen Freddi, katterna Agador, Ebba-Stina och Mila, föräldrar och lillebror i Stockholm.
YRKE: Arbetar med att sortera, prisma och sälja begagnade böcker.
FRITIDSINTRESSE: Böcker, film, foto, historia, modellandet. Recenserar böcker på www.lettura.se.
HÖRSELSKADA: Döv på båda öronen. Fick hörapparat vid fem års ålder, blev helt döv i gymnasieåldern. CI-opererad sedan i maj i år.

att de ska avläsa. Även när hon fortfarande kunde höra lite valde hon ändå ofta att säga att hon var döv. Då ställde folk inga krav på att hon skulle försöka avläsa dem utan skrev lappar i stället.

Att ElinLeticia som döv har hållit fast vid sitt talspråk har ibland varit förvirrande för omgivningen.

– Folk har svårt att förstå att den som pratar bra ändå kan vara döv, säger hon.

I hennes ögon är en hörselskada ett socialt handikapp, medan dövhet endast handlar om språktillhörighet.

– En döv som är omgiven av teckenspråkiga är ju inte handikappad!

Mellan två världar

ElinLeticia har alltid haft ett ben i den hörande världen och ett i den döva. Det har gett kunskaper och insikt, men samtidigt också gjort att hennes liv präglats av utanförskap.

Som barn gjorde hon länge allt för att passa in i den hörande världen. Trots en ganska grav hörselskada propsade ElinLeticia

på att gå i integrerad klass, även fast föräldrarna ville att hon skulle gå i Alviksskolan ända från början. Med tekniska hjälpmedel gick det hyfsat fram till åttonde klass.

– Jag har alltid kämpat, kanske mer än jag borde.

Orsaken till hennes hörselskada är okänd. Den kan vara genetisk, men det är svårt att veta eftersom hon adopterades från Colombia när hon var några månader gammal.

Kan höra igen

I dag kan ElinLeticia höra ganska bra med hjälp av cochleaimplantatet som hon fick i maj. Naturligtvis var det en enorm omställning efter nästan tio års dövhet, men på bara några månader har hennes hörsel utvecklats i rekordfart.

– Jag har anpassat mig väldigt snabbt. När jag var på kontroll en vecka efter att det slagits på så sa de att jag gjort lika stora framsteg som en del patienter har gjort efter sju år, berättar hon.

Från början kom alla ljud i en enda röra och var svåra att identifiera. Vattendroppar i badkaret lät som hammarslag och

forts. _____

datorfläkten var en plåga. Att äntligen få höra katternas spinnande var däremot en sensation. Under åren som döv hade ElinLeticia skapat röster i huvudet åt olika människor, men hon upptäckte snart att de inte alltid stämde.

– Det är först nu som jag har insett att Jan Malmsjö faktiskt inte är stockholmare!

Älskar att läsa

Litteratur är ElinLeticias stora passion. Hon älskar att läsa, helst blir det en bok om dagen.

– Det är ett sätt att koppla bort hjärnan och uppleva någon annans verklighet.

Böckerna recenserar hon på webbplatsen Lettura. Just nu arbetstränar hon dessutom med att sortera och sälja begagnade böcker. Ögonen lyser när hon berättar om de stora bokbergen som kommer in varje dag.

I framtiden vill hon gärna jobba med böcker på heltid, kanske som recensent. Eller varför inte författare? ElinLeticia vill gärna ta alla chanser att göra sin röst hörd för döva och hörselskadade. Delvis av den anledningen håller hon med hjälp av pojkvännen Freddi på att sammanställa en bok om sitt liv.

– Det finns så många som har upplevt samma sak som jag.

Vill inte slå sig blodig

Fritiden består också av modelljobb. Hittills har ElinLeticia anlitat av ett 40-tal fotografer. Dels handlar det om vanliga modefoton, dels om konstfoton inom genren art nude. Där poserar modellerna ofta ganska avklädda eller helt nakna. Det är inget problem för ElinLeticia, som började som krokimodell.

– Jag avskyr till exempel sexiga kläder och tycker att det är fel med alla tjejer som opererar in silikon för att uppnå sanslösa ideal. Däremot har jag alltid varit väldigt naturlig vad gäller na-

FOTO: PÅR LUNDBÄCK

Modellar. ElinLeticia har poserat för både mode- och konstbilder.

kenhet och jag vill gärna slå ett slag för mogna kvinnor med former.

ElinLeticias motto var länge att man klarar allt bara man vet vad man vill. Numera tror hon att det går att klara mycket, men det gäller också att veta sina begränsningar.

– Det är som med modellandet. Jag vet att jag är för kort och rund för att bli catwalkmodell, men det hindrar inte att jag uppfyller mina modelldrömmar på annat sätt. Det gäller att inte slå sig blodig. ●

